

LEERPLAN
BUITENGEWOON SECUNDAIR
ONDERWIJS BGV OV3

Medewerker Textielverzorging
Kwalificatiefase - Integratiefase
MeTe-OV3

BRUSSEL

D/2023/13.758/359

Versie december 2023

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met nieuwe opleidingsprofielen. Voor het eerst is er gekozen om de opleidingsprofielen te vertalen in leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

Bij de opmaak van de leerplannen is er gekozen voor een maximale afstemming met verwante studierichtingen in het gewoon secundair onderwijs. Binnen het onderwijscontinuüm is dit van belang voor een vlotte transitie van leerlingen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

1.1 Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten

De leerplannen vertrekken vanuit **het vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de kwalificatie- of integratiefase. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de opleidingsfase. In de kwalificatie- of integratiefase onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. De leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de integratiefase of de A-finaliteit.

De leerplannen bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte, uitgaande van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze borgen de samenhang in de vorming van de opleidingsfase. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Waar relevant verwijzen de leerplannen naar de samenhang met ontwikkelingsdoelen algemene sociale vorming. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren **algemene sociale vorming** (incl. godsdienstleraren) en leraren **beroepsgerichte vorming** om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 Handelingsplanmatig werken

Voor leerlingen met een IAC die les volgen in het gewoon- of buitengewoon onderwijs en via die weg werken naar een studiebekrachtiging, geldt de decretale verplichting om te werken met het cyclisch proces van handelingsplanmatig werken. Op die manier wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de noden van de leerling. Voor hen vertrekken we vanuit de visie van ontwikkelingsgericht leren.

De leerling wordt centraal geplaatst vanuit de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig om verder of opnieuw tot ontwikkeling te komen?' De uitdaging bestaat erin om hoge verwachtingen te stellen in elk moment van leren en zo voor elke leerling binnen de zone van de naaste ontwikkeling een realistisch ontwikkelings- en toekomstperspectief na te streven. Vanuit de methodiek van handelingsplanmatig werken, gericht op zelfrealisatie, worden de vooropgestelde doelen vanuit een ruime beeldvorming nagestreefd en geëvalueerd. Daarbij primeert altijd de eigen groei van de leerling.

Het is de taak van de leerkracht om via een kwalitatieve interactiestijl, door bewust vragen te stellen vanuit het kader van mediërend leren, leerlingen mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces. De uitdaging bestaat erin voortdurend te reflecteren op inhoud, proces en eigen handelen.

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs wordt sterk ingezet op leren vanuit intentionaliteit (wat), betekenisverlening (waarom) en transcendentie (waar nog). Door intentionaliteit maken we in wederkerige communicatie leerlingen duidelijk wat ze gaan leren. Door betekenisverlening wordt ontdekt of begrepen waarom iets aangeleerd wordt en bij transcendentie wordt het leggen van transfers naar de eigen omgeving en andere contexten gestimuleerd.

De school dient enerzijds te reflecteren over die gespecialiseerde referentiekaders die hen ondersteunen om de ontwikkeling van de leerling in beeld te brengen. Anderzijds moet er ook nagedacht worden welke orthodidactiek en orthopedagogiek leraren ondersteunen om dat ontwikkelingsgericht proces in gang te zetten.

Dit leerplan beroepsgerichte vorming OV3 moet integraal gelezen worden binnen de principes van ontwikkelingsgericht leren en handelingsplanmatig werken. We kiezen ervoor om, rekening houdend met bovenstaande, maximaal dezelfde taal te hanteren over de verschillende onderwijsvormen heen.

1.3 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor wegwijzers. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen, betekent dat elke leerling **beloftend** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden te verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. Deze vormingscomponenten worden vervat in de verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen OV3. De aaneengesloten cirkel wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Verbindingen tussen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **multidisciplinaire teams** en binnen een **beleid van de school**. De ontwikkelingsdoelen en interdisciplinair werken helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, schoolteam, klassenraad, ...) maakt.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.4 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen BGV zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Om tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerling, kan de leraar vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit eigen accenten leggen. Door de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte (SOOB) van de leerlingen in kaart te brengen, worden doelen op maat van de leerlingen geselecteerd en kunnen er pedagogische en didactische keuzes gemaakt worden. In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen didactische wenken. Leraren(teams) werken handelingsplanmatig. Het is de bedoeling om vanuit verschillende disciplines te zoeken naar een didactiek/pedagogiek op maat. De SOOB zijn ook hier het uitgangspunt.

1.5 Differentiatie

Om optimale leeransen te bieden is differentiëren van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit hun eerdere opleiding, thuissituatie en diverse vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te hebben op de beginsituatiebepaling en vanuit dat gegeven, gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en handelingsplanmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

Differentiatie door leerinhouden aan te passen

Leerplannen bieden kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerling, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerling. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in evaluatie en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar de leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.6 Opbouw van het leerplan

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de fase en met de onderliggende fases, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht.

Er zijn verschillende soorten doelen opgenomen in het leerplan:

Soort doel	Omschrijving	Verplicht onderdeel voor de studiebekrachtiging?
LPD	Leerplandoel: te realiseren	Ja
LPD +	Plusdoel: warm aanbevolen in functie van het te behalen curriculum.	Nee
LPD K	Keuzedoel: inspirerend doel ter uitbreiding van het curriculum voor een individuele leerling.	Nee

★ Waar relevant voegen we bij het leerplandoel een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen.

wenk In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan (wenk).

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan de competenties en kenniselementen uit het opleidingsprofiel die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Omschrijving van de studierichting

Het leerplan is opgemaakt voor de beroepsgerichte vorming van de Medewerker textielverzorging. Die studierichting wordt georganiseerd in BuSO OV3 binnen het studiedomein maatschappij en welzijn.

In de studierichting Medewerker Textielverzorging leren leerlingen in opdracht en onder begeleiding een aantal routinematige verwerkingshandelingen uitvoeren bij het verzorgen van textielartikelen in een industriële omgeving met behulp van verschillende al dan niet programmeerbare industriële machines en rekening houdend met veiligheidsregels en verwerkingsvereisten teneinde de continuïteit van het behandelingsproces te ondersteunen.

Bij het realiseren van het leerplan wordt er toegewerkt naar maximale zelfstandigheid van de leerling. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken van het leerplan aan bod laat komen.

2.2 Samenhang met de opleidingsfase

De studierichting Medewerker Textielverzorging heeft een samenhang met de studierichting basis confectie uit de opleidingsfase.

Daar leren leerlingen onder begeleiding routinematige handelingen uitvoeren bij het samenstellen van kleding en confectie alsook bij het verzorgen van textielartikelen.

2.3 Studiebekrachtiging

Naar gelang leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen behalen, kan de klassenraad één van volgende vormen van studiebekrachtiging uitreiken:

- een getuigschrift opleidingsvorm 3
- een getuigschrift, onderwijskwalificatie niveau 2
- een bewijs van beroepskwalificatie: Medewerker Textielverzorging
- een bewijs van competenties
- een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling

3 Pedagogisch didactische duiding

3.1 Medewerking textielverzorging en het vormingsconcept

Het leerplan Medewerker Textielverzorging is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische en natuurwetenschappelijke vorming en sociale en communicatieve vorming. De wegwijzers duurzaamheid, kwetsbaarheid en belofte maken er inherent deel van uit.

Krachtlijnen

Doelgericht en efficiënt de taken van een medewerker textielverzorging uitvoeren.

We focussen op de concrete taken die de medewerkers textielverzorging uitvoeren in meerdere contexten van textielverzorging. De leerlingen voeren diverse taken uit in de verschillende afdelingen van een industriële wasserij. Ze leren de verschillende materialen herkennen en de verschillende vervuilingen van het wasgoed. Hieraan koppelen ze de noodzaak van een goede sortering van het wasgoed. Veel aandacht gaat naar het kwaliteitsvol werken en dus ook aan de hygiëne en veiligheid.

Doelgericht activiteiten ondersteunen.

Ze bewaken de veiligheid van de materialen, de infrastructuur en zichzelf zodat alle activiteiten vlot kunnen verlopen. Ze communiceren binnen de bedrijfscontext over de uitvoering van de taken en melden problemen. Ze volgen bedrijfseigen procedures op. Via werkplekleren ondervinden ze verschillen qua werkomstandigheden in verschillende afdelingen.

3.2 Opbouw

- Generieke competenties
- Ontvangst van de goederen
- Onderhoud van de werkpost
- De behandeling van het wasgoed
- De afwerking

3.3 Samenhang ASV - BGV

Het leerplan Medewerker Textielverzorging is een leerplan voor de beroepsgerichte vorming (BGV) en heeft een relatie met de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming (ASV).

- Burgerzin
- Rekenvaardigheden
- Taalvaardigheid
- Gezondheidseducatie
- Leren leren
- Lichamelijke opvoeding
- Milieueducatie
- Sociaal-emotionele educatie
- Vrijtijdsvaardigheden
- ICT

Een aantal tot de ASV horende inzichten, vaardigheden en attitudes zijn van fundamenteel belang voor de arbeidsvoorbereiding.

De aanbieder bepaalt zelf hoe de ontwikkelingsdoelen van de algemene en sociale vorming én de levensbeschouwing georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.

3.4 Aandachtspunten

Dit leerplan is opgebouwd vanuit de beroepskwalificatie Medewerker Textielverzorging.

De context waarin wordt gewerkt is een industriële wasserij. De leerlingen leren werken met professionele machines.

De generieke competenties van dit leerplan komen geïntegreerd (en ook meermaals) aan bod in samenhang met de andere leerplandoelen.

De leerlingen die kiezen voor Medewerker Textielverzorging zullen vooral leren vanuit het 'doen'. Ze leren vanuit praktische en realistische situaties. Er is weinig aandacht voor theoretische kennis op zich. Ze voeren uit en passen toe. Door het geleidelijk aan opbouwen en te herhalen zetten de leerlingen stappen vooruit. De leerlingen reflecteren telkens opnieuw over het eigen handelen en kunnen van daaruit bijsturen.

Voor heel wat doelen zal de school moeten beroep doen op werkplekleren en uitwijken naar externe bedrijven om voldoende kwaliteitsvol en veilig alle aspecten van een professionele textielverzorging aan te leren. Zo zijn bv. plooiachines vaak te groot om op school aanwezig te zijn.

Om het veilig werken van de leerlingen te garanderen is het belangrijk dat de apparatuur regelmatig gecontroleerd wordt. De school houdt rekening met de waterhardheid, die van regio tot regio verschilt. Die moet vastgesteld worden in functie van de dosering van de behandelingsproducten.

Alle leerplandoelen moeten in voldoende mate behaald worden (resultaatsverplichting).

Voor de ontwikkelingsdoelen hebben we een inspanningsverplichting

4 Leerplandoelen

4.1 Generieke competenties

LPD 1 De leerlingen werken in teamverband.

- ★ Communicatietechnieken
Vakterminologie

Wenk: Bij de ontvangst van het wasgoed kan je aandacht besteden aan beleefd en vriendelijk communiceren.

Wenk: Wanneer er problemen zijn kunnen de leerlingen dit melden op de juiste manier bij de verantwoordelijke. Elk bedrijf heeft hiervoor zijn eigen procedures, passend bij de organisatiecultuur. Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 15.

LPD 2 De leerlingen handelen volgens richtlijnen met oog voor veiligheid, hygiëne en welzijn.

- ★ Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
(veiligheids-)pictogrammen
Specifieke risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen
Werking en veiligheidsaspecten van te gebruiken machines

Wenk: Mogelijkheden voor het werken rond hygiënisch handelen:

- de organisatorische scheiding van vuil en proper wasgoed;

- je kan leerlingen laten stilstaan bij het belang van ontsmetten, bv. bij de behandeling van wasgoed uit het operatiekwartier, en de mogelijke gevolgen bij het niet correct uitvoeren van de procedures.
- De verwachtingen van de klant kunnen verschillen naargelang de sector. Zo verschillen criteria waaraan de kwaliteit van de textielverzorging moet voldoen bv. textiel ziekenhuizen versus werkkledij, horeca ...
- Je kan werken rond hygiënisch handelen in samenhang zien met LPD 9, 13 en 15.

Wenk: Bij het werken rond veilig handelen kan je aandacht hebben

- voor het werken met verschillende apparatuur (bv. LPD 9, 13, 15, 16). Het is belangrijk dat er voldoende aandacht gaat naar het lezen en begrijpen van veiligheidsfiches.
- voor veiligheid bij strijken: hoge temperaturen, brandwonden en wat te doen ter preventie, elektriciteit ...
- voor instructies, tips en pictogrammen die vermeld staan op de etiketten en verpakking van producten. Het is belangrijk dat leerlingen zich bewust worden van de risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen.
- voor het handelen in noodsituaties. Het is zeer belangrijk dat de leerlingen weten waar de noodstop en de waterkraan zijn: zo kan er snel ingegrepen worden bij problemen en kunnen panieksituaties worden voorkomen.

LPD 3 De leerlingen handelen ergonomisch.

Wenk: Je kan een aantal specifieke contexten aanbrengen waarbij de leerling ergonomische principes toepast en bijstuurt in functie van de situatie. Voorbeelden daarvan zijn heffen en tillen van zware bakken wasgoed, strijkhoogte en houding op elkaar afstemmen, het verplaatsen van pakketten en het gebruik van de juiste hulpmiddelen.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 11.

LPD 4 De leerlingen handelen volgens richtlijnen milieubewust, economisch en duurzaam rekening houdend met:

- **waterverbruik,**
- **gebruik van producten,**
- **afvalsortering,**
- **energieverbruik.**

Wenk: Leerlingen leren milieu- en kwaliteitsvoorschriften naleven.

Wenk: Je kan leerlingen wijzen op de voordelen van het zuinig omspringen met water, energie en producten, zowel vanuit economisch als ecologisch standpunt.

Wenk: Leerlingen houden bij het sorteren van afval rekening met specifieke voorschriften m.b.t. gevaarlijke producten.

LPD 5 De leerlingen organiseren de werkplek ordelijk rekening houdend met een logische volgorde.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 2.

Wenk: Je kan leerlingen hulpmiddelen aanreiken zoals een stappenplan.

LPD 6 De leerlingen voeren de werkzaamheden uit volgens de planning en instructies en houden de werkadministratie bij.

Wenk: Leerlingen leren een planning en instructies lezen en volgen.

Wenk: Je kan leerlingen vertrouwd maken met relevante technische voorschriften en aanbevelingen. Je hebt aandacht voor het gebruik van veel voorkomende codes en symbolen.

Wenk: Afhankelijk van de taak leren leerlingen formulieren invullen of gegevens aanduiden. In samenhang met LPD 17 kan je leerlingen inzicht bieden in relevante documenten.

4.2 Ontvangst van de goederen

LPD 7 De leerlingen sorteren en controleren het wasgoed volgens

- **de kenmerken van het wasgoed, op basis van onderhouds- en textieletikettering**
- **de kleur**
- **de aard van de vervuiling.**

Wenk: Je besteedt voldoende aandacht aan het herkennen van diverse weefsels en textielmaterialen met het oog op het correct sorteren. Hiervoor lezen en begrijpen ze de symbolen voor textielonderhoud (wassen, bleken, drogen, strijken, professioneel reinigen). (ETITEX-GINETEX Belgium)

Wenk: De leerlingen kunnen ook 'vreemde' voorwerpen verwijderen.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 10 en 12.

LPD 8 De leerlingen merken en identificeren het ontvangen wasgoed.

Wenk: Je kan de leerlingen wijzen op verschillende mogelijkheden voor het personaliseren van linnen en kleding, denk daarbij aan streepjescodes of chip, opstrijken of innaaien van een naambandje, handmatig borduren van initialen, gebruik van patchmachine ...

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met verschillende procedures binnen verschillende bedrijven. (LPD 1, 6)

4.3 Onderhoud van de werkpost

LPD 9 De leerlingen voeren noodzakelijk onderhoud uit van machines voor textielverzorging en desinfecteren transportmateriaal.

Duiding: Onder machines voor textielverzorging worden begrepen: wasmachines, droogmachines, strijkapparatuur, plooiachines en het transportmateriaal.

Wenk: Soms moet het transportmateriaal (manden, karretjes en bakken) worden

ontsmet (bv. bij besmet wasgoed uit ziekenhuizen en WZC). De leerlingen leren daarvoor omgaan met ontsmettingsmiddelen en passen de juiste procedures toe.

Extra: Je kan aandacht besteden aan het voorbereiden van de werkpost, reiniging van filters, schoonmaak van roosters ...

4.4 De behandeling van het wasgoed

LPD 10 De leerlingen verdelen het wasgoed volgens de noodzaak of behoeften van de verschillende werkposten.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het bedienen van een hangbaantransportsysteem of het hanteren van bakken en karretjes met wasgoed. Leerlingen leren hierbij rekening houden met het werkschema.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 6.

LPD 11 De leerlingen vullen de was-, droog- en plooi machines met wasgoed volgens hun capaciteit.

Wenk: Je kan leerlingen via hulpmiddelen de hoeveelheid wasgoed in de machine leren inschatten.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 3.

LPD 12 De leerlingen bereiden de was- en behandelingsproducten voor en doseren ze naargelang

- de kenmerken van het product,
- het soort wasgoed,
- de mate van vervuiling.

Wenk: De kenmerken van verschillende producten: inweekmiddelen, voorwasmiddelen, hoofdwasmiddelen, bleekmiddelen, wasverzachters. Je kan leerlingen leren rekening houden met de waterhardheid.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 4 en 7.

Extra: Je kan specifieke producten voor stijven, waterdicht of waterafstotend maken, vuilafstotend maken ... onder de aandacht brengen.

LPD 13 De leerlingen starten de was-, droog- en plooi cyclus van de machines op en laden ze op het einde van de cyclus weer uit.

Wenk: Je hebt oog voor het instellen van programma's en het opvolgen van het verloop van het programma. De leerlingen controleren na het uitladen of de machine volledig leeg is.

LPD 14 De leerlingen plooi en strijken het wasgoed manueel en persen indien nodig.

Wenk: Je hebt best aandacht voor het gebruik van verschillende strijkapparatuur zoals

een (stoom)strijkijzer, strijkrol, strijkpers, stoompers of -pop ...

4.5 De afwerking

LPD 15 De leerlingen controleren het uitzicht van het wasgoed, identificeren beschadigde of afwijkende artikelen, halen ze eruit en melden dit aan de verantwoordelijke.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het identificeren van vlekken, het opmerken van afwijkingen of beschadigingen. Leerlingen leren volgens de richtlijnen beschadigde artikelen apart houden.

Wenk: Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 1, 2 en 6.

LPD 16 De leerlingen voeren eenvoudig herstelwerk op kleding en linnen uit indien nodig.

★ Gebruik van naaimachines, patchmachines

Wenk: Denk hierbij aan het herstellen van scheuren en gaten in linnen, het inleggen van zomen, knopen vastzetten, losse draadjes wegwerken ... Dit kan zowel manueel als met de naaimachine.

Extra: Je kan aandacht besteden aan het voorbereiden van de werkpost (LPD 5).

LPD 17 De leerlingen maken het afgewerkte wasgoed klaar voor verdeling volgens de wensen van de klant en voegen relevante documenten toe:

- ophangen;
- verpakken;
- stapelen;
- groeperen.

Wenk: Elke eindklant kan aangeven op welke manier ze het wasgoed terug geleverd willen krijgen.

Duiding: Relevante documenten kunnen (digitale) leveringsbonnen zijn met omschrijving en hoeveelheid van de levering en eventuele bemerkingen (LPD 6).

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Een klaslokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Een praktijklokaal

- met professionele machines voor wassen, drogen, plooiën;
- met stockageruimte voor vuil en proper wasgoed;
- met voorzieningen voor aan – en afvoer van water;
- met veilige elektriciteitsvoorzieningen aangepast aan het machinepark;
- met een afzuigstelsel of ventilatie, enkel indien nodig.

Om kennis en vaardigheden geïntegreerd aan te reiken en het procesmatig werken te versterken is een goed uitgerust lokaal noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het klaslokaal één geheel kan vormen of dicht bij elkaar gelegen zijn.

Voor heel wat doelen zal de school moeten beroep doen op werkplekieren en uitwijken naar externe bedrijven om voldoende kwaliteitsvol en veilig alle aspecten van een professionele textielverzorging aan te leren.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- ergonomische sorteerbakken;
- kledingrekken en kapstokken;
- stapelplaats;
- strijkapparatuur;
- naaimachines;
- een groot assortiment aan textielmaterialen waarmee kan worden geëxperimenteerd binnen de schoolse context;
- diverse producten voor onderhoud van de machines;
- diverse behandelingsproducten; steeds rekening houdend met de veiligheid (bv. op slot opbergen);
- veiligheidsvoorschriften bij elk apparaat;
- tabel textielonderhoud en symbolen (ETITEX-GINETEX BELGIUM) zichtbaar in het vaklokaal.

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Persoonlijke beschermingsmiddelen volgens de doelen waaraan gewerkt wordt.

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in de leerplandoelen.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken

Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de competenties of de kenniselementen van het opleidingsprofiel realiseren.

Leerplandoel	Competenties of kenniselementen opleidingsprofiel
1	OP 1; OP a, b
2	OP 2; OP c, d, e, g, l
3	OP h
4	OP 3; OP i, j k
5	OP 4; OP m
6	OP 5; n
7	OP 6; OP f, o
8	OP 6; OP f, o
9	OP 8; OP s
10	OP 7; OP r
11	OP 9
12	OP 10; OP p
13	OP 11; OP q
14	OP 15

15	OP 2, 12
16	OP 16; OP t, u
17	OP 13, 14

7.2 Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel

Generieke competenties	Kenniselementen
1. Werkt in teamverband	a. Communicatietechnieken
2. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn	b. Vakterminologie
3. Werkt economisch en duurzaam	c. Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
4. Organiseert zijn werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde	d. (Veiligheids)pictogrammen
5. Voert de werkzaamheden uit volgens planning en instructies en houdt de werkadministratie bij	e. Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
	f. Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
	g. Specifieke risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen
	h. Ergonomische hef- en tiltechnieken
	i. Voorschriften m.b.t. afvalsortering en gevaarlijke producten
	j. Duurzaam verbruik van materialen, water en energie
	k. Duurzaam gebruik van machines en materieel
	l. Werking en veiligheidsaspecten van te gebruiken machines
	m. Inrichting van de werkplek
	n. Werkdocumenten

Beroepsspecifieke competenties	Kenniselementen
6. Ontvangt, merkt, identificeert en sorteert het wasgoed volgens soort en kleur van de artikels en de aard van het textiel	o. Kenmerken van weefsels en textielmaterialen
7. Verdeelt het wasgoed volgens noodzaak of behoeften van de verschillende werkposten	p. Kenmerken van reinigingsproducten voor textiel
8. Onderhoudt machines en desinfecteert karretjes en bakken	q. Elementaire bediening van machines voor textielverzorging
9. Vult de was-, droog- en plooiomachines met wasgoed volgens hun capaciteit	r. Ontsmettingsprocedures
10. Bereidt de was- of behandelingsproducten voor en doseert ze naargelang het soort wasgoed en de mate van vervuiling	s. Elementair onderhoud van machines voor textielverzorging
11. Start de was-, droog- en plooi-cyclus van de machines op en laadt ze op het einde van de cyclus uit	t. Gebruik van naaimachines, patchmachines
	u. Eenvoudige hersteltechnieken van textiel

12. Controleert het uitzicht van het behandelde wasgoed, identificeert beschadigde artikels en haalt ze eruit en meldt afwijkingen aan de verantwoordelijke	
13. Maakt het behandelde wasgoed klaar en pakt het in	
14. Ordent het wasgoed op klerenstandaards en rekken en bergt het op	
15. Behandelt het wasgoed: manueel plooiën, manueel strijken, persen	
16. Voert eenvoudige herstelwerken uit aan kleding en linnen	

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten.....	3
1.2	Handelingsplanmatig werken	4
1.3	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.4	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.5	Differentiatie	6
1.6	Opbouw van het leerplan	7
2	Situering	8
2.1	Omschrijving van de studierichting.....	8
2.2	Samenhang met de opleidingsfase	8
2.3	Studiebekrachtiging	8
3	Pedagogisch didactische duiding	8
3.1	Medewerking textielverzorging en het vormingsconcept	8
3.2	Opbouw.....	9
3.3	Samenhang ASV - BGV	9
3.4	Aandachtspunten.....	9
4	Leerplandoelen	10
4.1	Generieke competenties.....	10
4.2	Ontvangst van de goederen.....	12
4.3	Onderhoud van de werkpost	12
4.4	De behandeling van het wasgoed.....	13
4.5	De afwerking	14
5	Basisuitrusting	14
5.1	Infrastructuur	15
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	15
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	15
6	Glossarium	16
7	Concordantie	17
7.1	Concordantietabel.....	17
7.2	Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel.....	18

